

Peter Zantingh

NA MATTIAS

Peter Zantingh

NA MATTIAS

DAS MAG UITGEVERS

Peter Zantingh (1983) schreef eerder de romans *Een uur en achttien minuten* (2011, o.a. genomineerd voor de Dioraphteprijs) en *De eerste maandag van de maand* (2014). Daarnaast is hij plaatsvervangend chef van de zaterdagkrant van *NRC Handelsblad*.

.

ANDERE BOEKEN
VAN PETER ZANTINGH

Een uur en achttien minuten (2011)
De eerste maandag van de maand (2014)

Eerste druk: februari 2018

© 2018, Peter Zantingh

Deze uitgave kwam tot stand door bemiddeling
van Sebes & Bisseling literair agentschap te Amsterdam

Ontwerp: Lyanne Tonk
Productiebegeleiding: Tim Beijer
Auteursfoto: Koos Breukel

NUR 301

www.peterzantingh.nl
www.dasmag.nl

Ultimately, when it comes down to it, in my life, I like to think that I'll do more good than I'll do bad. That's essentially what I'd like to leave the planet. Whether I'm hit by a truck, or a plane crash, or lying on my death bed as an old man, I'd like to know that I imparted a little bit of positivity. 'Cause we do take up space, and we do consume. We sin against the earth by being alive.

Glen Hansard

AMBER

Een week na Mattias werd zijn fiets bezorgd. De bezorger was een opgewekte jongen die al aan het praten was voordat ik alle sloten van de deur had gehaald. Op de stoep knipte hij de kartonnen doos langs de randen open en rinkelde twee keer met de bel.

Ik zette de fiets in de gang en draaide aan de sloten tot ze klik zeiden.

In de dagen erna wurmde ik me erlangs als ik naar buiten moest. Het bezoek vroeg ernaar, mensen die maar weer eens een plant meenamen of mijn kleren hadden gewassen, en dan zei ik dat het de nieuwe fiets van Mattias was. Niemand vroeg door.

Kon ik ze vragen nergens meer naar te vragen?

Rouw is als een schaduw. Hij voegt zich naar de stand van de zon, staat 's ochtends anders dan 's avonds. Hij leunt donker en geduldig tegen de muur, strekt zich in volle lengte uit over asfalt of trekt achter je rug zijn reliëf over te lang niet gemaaid gras, sierlijk dreigend als een slang. In die eerste weken wist ik soms niet of ik mijn eigen schaduw zag of die van

iemand die vol goede bedoelingen dicht bij me was komen staan.

Ik bracht de fiets naar de woonkamer.

Wat ik al die jaren bedoeld had als ik zei dat ik goed alleen kon zijn, was dat ik goed alleen kon zijn zolang er een comfortabele eindigheid aan zat, straks weer opgeheven door de manier waarop hij 'hai' zou roepen, met zijn eeuwig gehaaste vrolijkheid. Maar dat begreep ik pas toen ik het tikken van een draaiend wiel in een verder doodstil huis opmerkte. Toen wist ik dat het niet simpelweg zijn nooit meer op te heffen afwezigheid was, maar ook alle andere manieren waarop hij me jarenlang met geluid omringd had: zijn *zijn* in een andere kamer, het naarstige zoeken naar een kledingstuk dat hij kwijt was en dat toch érgens moest liggen, en, vooral, de liedjes waar hij vol van kon zijn, waar hij naar luisterde in alle kamers, alsof hij ze met zich meelokte, en ook dat hij meezong, en ik vroeg niet of het wat zachter mocht en ik zei het niet als ik er zelf niets aan vond, omdat ik wist dat dat het voor hem stuk kon maken, en ik was daar heel voorzichtig mee.

Tijdens het schoonmaken stootte ik een boek waar hij in gelezen had uit de vensterbank. Op de grond viel de bladwijzer eruit. Daar heb ik een uur bij zitten huilen, toen. Dat ik nu niet meer wist waar hij was in het boek.

In bed luisterde ik naar het lekken van de radiator, het vallen van de druppels in het bakje dat ik eronder had gezet.

Sara kwam langs, we bestelden eten en keken met opgetrokken knieën naar films die zij vooraf zorgvuldig had gescreend.

Regelmatig liet ik zijn moeder binnen als ze in de regen voor de deur stond. We praatten over Mattias. Ze vertelde over het vrijwilligerswerk waar ze mee was begonnen en gebruikte woorden als troost en voldoening, woorden uit zelfhulpboeken, woorden die zelden betekenen wat ze op hun plek in de zin zouden willen betekenen, als ze heel eerlijk zouden moeten zijn.

En toen was het vanochtend ineens raar: een fiets in de woonkamer. Stille trappers, warme spaken, wielen op het laminaat.

De fiets moest de deur uit, en ik ook. Ik liet hem achter in een rek en maakte mezelf los uit de kluwen huizenblokken, richting het park.

Misschien werd ik aangetrokken door de herinnering aan een avond een paar jaar geleden, toen we zagen hoe op het open veld in het midden van dat park een luchtballon opsteeg. Er stonden ouders omheen met een kind op hun arm. En terwijl de zon onderging, steeg die ballon juist op met drie mensen aan boord: ze trokken zich omhoog aan de laatste banen zonlicht terwijl op aarde alle kleuters hun schouders bijna uit de kom zwaaiden, en kort daarna was het al

bijna onmogelijk om je de silhouetten in dat mandje nog voor te stellen als gewone mensen die ook op slippers in dat gras hadden gestaan.

Maar nu was alles anders. De lucht was donker en er hing een mistige regen tussen de bomen. Het geluid bereikte me eerder dan het zicht: een scherpe gil die oplaaide, wegstierf en weer terugkwam.

Ik zie eerst de pitbull. Hoe hij een aanloopje neemt en opspringt tegen een oudere vrouw die een klein wit hondje vastheeft.

De pitbull komt neer en springt opnieuw. Kaarsrecht omhoog. Hij zet zijn tanden in haar pols, net onder de mouwen van haar groene windjack, en blijft een paar momenten hangen. En het gebeurt: de vrouw laat het hondje vallen. Het tuimelt omlaag en ligt meteen nadat het is neergekomen onder de kaken van het beest. De kop begint te schudden. De staart slaat heen en weer als een wapenstok.

De vrouw schopt naar de strakgespannen rug van de pitbull, ze schopt en ze krijst, maar haar natgerengende wandelschoenen halen niets uit. Haar bril valt op de grond.

Ik ben gaan rennen. Ik ben er bijna.

Ze blijft gillen. Woordeloos geluid in een leeg park. Het drukt op mijn slapen. Ze kijkt uitgeput en hulpeloos toe nu, bijt op haar lip, en huilt.

Haar hondje beweegt niet meer.

En dan is het voorbij. Net voor ik genoeg genaderd ben om iets te kunnen doen, grijpt een grote hand naar

de halsband. De pitbull hangt met zijn voorpoten in de lucht, zijn bek nog steeds omlaag gericht maar nu zonder grip op het hondje, dat eerst nog een paar seconden doodstil blijft liggen en dan op stuk geschraapte nagels uit het bereik van haar belager wegkruipt.

Het duurt lang voor ik zie van wie de hand is. Quentin heeft een zwarte hardloopbroek aan en een blauwe sweater met hoog op zijn rechterarm een houdertje voor zijn telefoon, die achter een plastic schermpje oplicht als hij met zijn vrije hand het bedieningspaneel halverwege het witte snoer indrukt. Hij trekt de dopjes uit zijn oren. Ze komen bij zijn kraag naar buiten en springen heen en weer onder zijn kin bij elke nijldige poging van de hond om los te komen.

Hij buigt zich over het beest heen, verstevigt zijn greep op de halsband en kijkt omhoog. Kijkt me aan.

‘Hé,’ zeg ik.

Het lijkt of hij ook even tijd nodig heeft. Daarna zegt hij kalm en koud: ‘Hé, Amber.’

Een paar maanden voor zijn dood kwam Mattias op een avond laat thuis. Ik lag al in bed. Hij liep de slaapkamer binnen, trok onhandig zijn rood-wit gestreepte trui over zijn hoofd en praatte hard. Hij had een idee, vertelde hij: hij zou een koffiezaak beginnen, samen met Quentin. In het centrum, of ergens vlak bij het strand. Ze hadden het er de hele middag en avond over gehad. Het zou gaan lukken. Het was wat hij echt, echt wilde.

Ik luisterde hoe zijn woorden elkaar probeerden in te halen en kon me alleen maar afvragen wat er mis was met alle dingen die hij al deed. Nog steeds kon hij enthousiast worden over de beginnende bandjes die hij net gehoord had en die hij bij een popzaal zou gaan onderbrengen, maar net zo goed over de leerlingen die hij in het overgebleven deel van de week bijles gaf, omdat ze tegen hem opkeken en naar zijn verhalen luisterden, en omdat hij op die manier tenminste nog iets deed met die vier jaar dat hij geschiedenis had gestudeerd. Het ging allemaal goed. Natuurlijk ging het allemaal goed, want het was Mattias.

‘Moet dat er dan nog naast?’ vroeg ik.

‘Waarnaast?’ Hij trok zijn sokken uit, maakte er een bolletje van en mikte ze van een afstandje bovenhands richting de wasmand. Op de drempel tussen de overloop en de slaapkamer bleef hij tegen de deurpost leunen.

‘Naast wat je nu al doet,’ zei ik.

‘Nu doe je weer of het slecht is dat ik nieuwe dingen probeer.’

‘Maar misschien moet je iets kiesen.’

‘Ik kies dit,’ zei hij. ‘Quent en ik gaan een zaakje openen.’ Hij deed een sprong achteruit, ging op een drafje naar de woonkamer en kwam terug met zijn laptop. Ik kwam omhoog en zag dat hij op de overloop op de wasmachine was gaan zitten. Hij had het ronde deurtje geopend om er met zijn voeten op te steunen. Met zijn ogen op het scherm zei hij: ‘Dit wordt heel cool.’

Wat moest ik ervan denken? Misschien dat de helft van de horecazaken de eerste drie jaar niet overleeft, dat had ik ergens gelezen, en de kans op een faillissement was ongetwijfeld nog veel groter onder onervaren avonturiers die na tien, twaalf biertjes hadden besloten dat het 'heel cool' zou worden.

Aan de andere kant: het was Mattias.

Er was ook iets anders dat meespeelde. Soms, de laatste tijd, kon hij stilvallen als we samen waren. Als ik ernaar vroeg kwam er niks, alsof hij al moedeloos werd bij de gedachte iets te moeten formuleren. Ik was soms bang voor dat hoekje van zijn gedachten, waar hij altijd wel weer uit terugkeerde, maar met een ander gemoed, met andere woorden voor dezelfde dingen. En wat ik ook deed: het hielp niet.

Ik stapte uit bed en trok een T-shirt aan. De vloer was koud.

'Mattias?' zei ik.

'Ja.' Hij keek niet op van het scherm.

'Gaat alles nog goed tussen ons?'

Nu keek hij wel op. 'Hoe bedoel je?'

Ik sloot mijn ogen en zuchtte. Er zat een trilling in.

'Wat bedoel je?' vroeg hij nog eens.

'Je kijkt me niet eens aan.'

Hij zuchtte en keek op. 'Wat wil je zeggen dan?'

'Daar gaat het nu niet om.'

'Jawel. Daar gaat het wel om. Jij wil zeggen dat het niet kan.'

'Het gaat niet... het gaat niet om dat idee voor een koffiezaak.'

‘Wat dan?’

‘Om...’ Ik viel stil. Dit ging te snel. Ik kwam uit bed, hij uit de stad. We spraken elkaars taal niet.

‘Je wil me tegenhouden,’ zei hij, zijn ogen nu strak op mij gericht.

Ik stond een halve minuut voor hem, maar zei niets meer en liep door naar de wc. Toen ik terugkwam, was zijn aandacht weer bij zijn laptop. Ik liep langs hem en ging weer onder de dekens liggen, zonder verder nog iets te zeggen, en wachtte tot hij naast me kwam liggen en in slaap viel.

Het hondje is naar de vrouw gekropen. Het ligt nu in haar armen en doet bijna niets meer. De vrouw duwt haar gezicht diep in de vuilwitte vacht. Dan verandert ineens haar hele houding en begint ze te schreeuwen.

‘Godverdomme!’ roept ze naar Quentin. ‘Je moet godverdomme je klotehond bij je houden!’

Aan de manier waarop de woorden naar buiten komen hoor ik dat ze ze anders nooit gebruikt.

De pitbull hapt naar de hand die om zijn halsband geklemd zit, maar mist steeds. Hij hijgt met open bek.

De ogen van Quentin schieten rond, en ten slotte kijkt hij mij aan. ‘Dat beest is niet van mij. Ik heb die hele fucking hond nooit gezien.’

De vrouw blijft doorschreeuwen en keert dan verslagen in zichzelf terug.

‘Hier,’ zeg ik tegen Quentin. Ik laat hem het klosje met koord zien dat ik in de diepe zak van mijn

winterjas vind. Daar heb ik het een paar weken vóór Mattias in gestopt, toen ik tijdens felle windstoten probeerde onze heen en weer schuivende tuinmeubelen aan de schutting vast te binden. Mattias zat binnen. Hij maakte zich daar niet druk om. Zoals ik de douche kitte toen we het huis net gekocht hadden, het laminaat legde en de kozijnen verfde. Hij noemde zijn ideeën op – een grote wereldkaart op de slaapkamer, krijtverf in de keuken om boodschappen op de muur te kunnen schrijven: *zou dat niet gaaf zijn, Am?* – en ik wist dat iemand het uiteindelijk zou moeten afmaken, en dat ook die tuinmeubelen heen en weer zouden blijven schuiven totdat ik met dat koord aan de slag ging. En dat was oké, want daarna kwam hij naast me zitten, nam mijn voeten op schoot, pulkte aan mijn sok en vroeg wat ik wilde eten.

Ik gebaar naar een boom verderop. Een jonge boom nog, met aan weerszijden een paal. Quentin sleept de pitbull mee over het grindpad en het gras. Het beest zet zich schrap, maar is nu de mindere partij. Ik loop mee. Bij de boom haal ik het koord door de halsband terwijl Quentin hem stevig blijft vasthouden. Ik bind het andere eind aan een van de palen, leg er een dubbele knoop in, en daarna voor de zekerheid nog een. Quentin zwijgt ondertussen, een eigenaar is nergens te bekennen.

Ik kijk om. De vrouw heeft het hondje nog steeds vast, hoog in haar armen. Ze buigt haar hoofd en verbergt haar gezicht weer in de vacht. Er piept iets, maar het is niet te zeggen wie van de twee het is.

Als we bij de pitbull weglopen, vraagt Quentin aarzelend hoe het nu met me gaat.

‘Nu? Vandaag?’

‘Nu, de laatste tijd.’

Daarna is alles even stil en is er niemand. Ik zeg niets, en hij mompelt erachteraan: ‘Je weet wel, het nieuwe jaar. Een gelukkig nieuwjaar. Een nieuw begin.’

Een gelukkig nieuwjaar. Wat een veelomvattend, bijna betekenisloos woord: geluk. Ik wist, ook toen we samen waren, toen het allemaal binnen handbereik had moeten zijn, nooit precies wat het was, geluk, behalve een opwelling die ik soms kon voelen en die verdwenen was voor ik er erg in had, omdat ik alles meteen probeerde te analyseren, te doorgronden en te laten rijpen, maar deed ik dat, dan was het al een kopie van dat kortstondige, pure gevoel waar het mee begonnen was en dat zich nu eenmaal zelden laat aanraken.

Voelen hoe een vliegtuig loskomt van de grond omdat je naar huis gaat. Een door houtrot aangetaste pergola neerhalen en een nieuwe laten verrijzen. De één minuut twintig van ‘Bookends’ van Simon & Garfunkel. Degene van wie je houdt een moment kwijt zijn in een menigte, je hoofd een paar keer draaien en hem dan terugvinden: daar, daar is-ie al.

Als je geluk hebt, zit het daarin.

Of dat op een klein eiland aan de Maleisische oostkust een arend dertig centimeter boven het heldere water zweeft, dat daaronder in kalme golfjes het